

**Prawo
a ryzyko
depozytu
bankowego**

Maciej Mikliński

Prawo a ryzyko depozytu bankowego

Wydawnictwo
Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2021

Recenzenci

dr hab. Mariola Lemonnier, prof. UWM

dr hab. Lesław Góral, prof. UŁ

Redakcja, skład i łamanie

Wioletta Kowalska/Violet Design

Projekt okładki i stron tytułowych

Studio Spectro

Publikacja sfinansowana ze środków Prorektora ds. Badań Naukowych
Uniwersytetu Gdańskiego oraz Pomorskiej Izby Adwokackiej w Gdańsku

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-305-9

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep/

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 14 49

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Wstęp	15
Rozdział 1	
Zagadnienia wprowadzające – zakres pojęciowy	25
1.1. Wprowadzenie	25
1.2. Pojęcie i charakter prawny środków pieniężnych	26
1.3. Pojęcie i charakter prawny rachunku bankowego	34
1.4. Pojęcie i wielowymiarowe znaczenie ryzyka	40
1.4.1. Ryzyko jako przedmiot zainteresowania pozaprawnych dyscyplin naukowych	40
1.4.2. Ryzyko w naukach prawnych	53
1.4.2.1. Ryzyko w prawie karnym	54
1.4.2.2. Ryzyko w prawie cywilnym	62
1.4.2.3. Ryzyko w prawie pracy	65
1.4.2.4. Ryzyko w prawie finansowym	68
1.5. Podsumowanie	75
Rozdział 2	
Stosunek rachunku bankowego a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym	77
2.1. Wprowadzenie	77
2.2. Umowa rachunku bankowego a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym	78
2.2.1. Przechowanie środków pieniężnych a ryzyko	84
2.2.2. Swobodny obrót środkami pieniężnymi a ryzyko	94

2.2.3. Zapewnienie bezpieczeństwa środkom pieniężnym a ryzyko	101
2.3. Zasada swobody umów a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym	103
2.3.1. Swoboda zawarcia umowy rachunku bankowego a ryzyko	103
2.3.2. Swoboda wyboru strony umowy rachunku bankowego a ryzyko	105
2.3.3. Swoboda kształtowania formy umowy rachunku bankowego a ryzyko	111
2.3.4. Swoboda kształtowania treści umowy rachunku bankowego a ryzyko	112
2.4. Adhezyjny sposób zawarcia umowy rachunku bankowego a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym	113
2.5. Podsumowanie	120

Rozdział 3

Rozwiązania normatywne podjęcia i prowadzenia

działalności bankowej a ryzyko obciążające środki pieniężne

na rachunku bankowym	123
3.1. Wprowadzenie	123
3.2. Reglamentacja działalności bankowej a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym	125
3.2.1. Wolność gospodarcza a licencja bankowa	125
3.2.2. Prawne formy działalności banków a ryzyko	128
3.2.3. Zezwolenie na utworzenie banku a ryzyko	138
3.2.4. Zezwolenie na rozpoczęcie działalności przez bank a ryzyko	148
3.3. Normatywnie określone postacie czynności bankowych i usług a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym	149
3.3.1. Bankowość uniwersalna i inwestycyjna a ryzyko	152
3.3.2. Czynności bankowe <i>sensu stricto</i> a ryzyko	156
3.3.3. Czynności bankowe <i>sensu largo</i> a ryzyko	172
3.3.4. Usługi bankowe a ryzyko	175

3.4. Idea narrow bankingu jako poszukiwanie alternatywy dla ryzyka depozytu	178
3.5. Podsumowanie	183

Rozdział 4

Rozwiązania normatywne nadzoru bankowego

a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym	185
4.1. Wprowadzenie	185
4.2. Nadzór mikroostrożnościowy a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym	187
4.2.1. Instytucje nadzoru a ryzyko	187
4.2.2. Funkcja licencyjna a ryzyko	194
4.2.3. Funkcja regulacyjna a ryzyko	195
4.2.4. Funkcja analityczna a ryzyko	213
4.2.5. Funkcja kontrolna a ryzyko	220
4.2.6. Funkcja dyscyplinująca a ryzyko	221
4.3. Nadzór makroostrożnościowy a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym	235
4.4. Nadzór europejskich organów a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym	243
4.5. Podsumowanie	250

Rozdział 5

Regulacje ostrożnościowe a ryzyko obciążające środki pieniężne

na rachunku bankowym	255
5.1. Wprowadzenie	255
5.2. Normy ostrożnościowe a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym	256
5.2.1. Wymogi w zakresie funduszy własnych a ryzyko	266
5.2.2. Wymogi w zakresie dużych ekspozycji a ryzyko	277
5.2.3. Wymogi w zakresie płynności a ryzyko	278
5.2.4. Wymogi w zakresie dźwigni finansowej a ryzyko	279
5.2.5. Wymogi w zakresie podawania informacji do wiadomości publicznej a ryzyko	280
5.3. System zarządzania i sprawozdawczości a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym	281

5.3.1. System zarządzania ryzykiem a ryzyko	282
5.3.2. System kontroli wewnętrznej a ryzyko	285
5.3.3. Sprawozdawczość finansowa a ryzyko	293
5.4. Podsumowanie	293

Rozdział 6

Naprawcze, gwarancyjne, restrukturyzacyjne i upadłościowe rozwiązania normatywne a ryzyko obciążające środki pieniężne

na rachunku bankowym	297
6.1. Wprowadzenie	297
6.2. Normatywny kształt rozwiązań naprawczych banków a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym ...	298
6.2.1. Plan naprawy banku a ryzyko	298
6.2.2. Wczesna interwencja a ryzyko	304
6.2.3. Przejęcie banku a ryzyko	306
6.2.4. Likwidacja banku a ryzyko	307
6.3. Normatywny kształt systemu gwarantowania depozytów a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym	309
6.3.1. System wyliczania a ryzyko	311
6.3.2. Kształt i zakres ochrony gwarancyjnej a ryzyko	313
6.3.3. Fundusze gwarancyjne a ryzyko	315
6.3.4. Normatywny kształt instytucji gwarancyjnej a ryzyko	319
6.4. Normatywny kształt restrukturyzacji banków a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym	323
6.4.1. Istota restrukturyzacji a ryzyko	323
6.4.2. Umorzenie lub konwersja instrumentów kapitałowych a ryzyko	325
6.4.3. Plan przymusowej restrukturyzacji a ryzyko	326
6.4.4. Przejęcie przedsiębiorstwa a ryzyko	327
6.4.5. Instytucja pomostowa a ryzyko	328
6.4.6. Umorzenie lub konwersja zobowiązań a ryzyko	329
6.4.7. Wydzielenie praw majątkowych a ryzyko	331
6.5. Normatywny kształt upadłości banków a ryzyko obciążające środki pieniężne na rachunku bankowym	332
6.5.1. Zawieszenie działalności banku a ryzyko	333

6.5.2. Przesłanki upadłości banku a ryzyko	334
6.5.3. Skutki upadłości banku a ryzyko	335
6.5.4. Ogłoszenie upadłości banku a ryzyko	338
6.5.5. Zaspokojenie praw deponenta a ryzyko	340
6.6. Podsumowanie	341
Wnioski	343
Wykaz źródeł	363